

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

17 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Vladimir Timofti,

Judecători – Victor Boico, Nadejda Toma,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 decembrie 2018, declarat de către inculpatul

Pascari Andrei XXX, născut la
XXX, originar și domiciliat în XXX.

Termenul examinării cauzei:

1. Prima instanță: 12.12.2017 – 13.07.2018;

2. Instanța de apel: 02.08.2018 – 13.12.2018

3. Instanța de recurs: 04.04.2019 – 17.07.2019.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 04 decembrie 2014, Pascari Andrei a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.145 alin.(2) lit.b), i), j), g) Cod penal la detențiune pe viață, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

2. Prima instanță a constatat că, Pascari Andrei, în comun cu Pangalos Stanislav, la data de 14 august 2010, în jurul orei 22.10, sub pretextul procurării unui aparat de fotografiat de model „Nikon D 90”, cu automobilul de model „Mitsubishi” cu n/î XXX, au sosit pe XXX, unde în fața scării nr. 8 a blocului nominalizat erau așteptați de Sandler Alexandru, care la acel moment realiza aparate de fotografiat și calculatoare. Ulterior, toți trei au urcat la etajul 7 și împreună cu Sandler Alexandru au intrat în apartamentul nr.185, în care locuia mama ultimului Sandler Clara și care, la acel moment, se afla acasă. În continuarea acțiunilor criminale, Pascari Andrei și Pangalos Stanislav împreună cu Sandler Alexandru au intrat în odaia cea mare a apartamentului nominalizat, unde curmând rezistența care i-a opus-o Sandler Alexandru, folosind obiectele, pregătite din timp și destinate în calitate de armă, pe care le aveau asupra lor, și anume un cuțit și un lanț, cu o deosebită cruzime i-au aplicat lui Sandler Alexandru multiple lovituri cu cuțitul în regiunea cutiei toracice, feței și a gâtului, în rezultatul cărora victima a decedat pe loc. Conform raportului de expertiză medico-legală nr. 1761 din 11 octombrie 2010, lui Sandler Alexandru i-au fost cauzate vătămări corporale grave, periculoase pentru viață, care sunt în legătură cauzală directă cu survenirea decesului. Continuându-și acțiunile sale criminale, în scopul ascunderii omorului lui Sandler Alexandru, în momentul când în odaie a intrat Sandler Clara, Pascari Andrei împreună cu Pangalos Stanislav, cu o deosebită cruzime, i-au aplicat cu cuțitul multiple lovituri în regiunea gâtului, în rezultatul cărora, victima a decedat pe loc. Conform raportului de expertiză medico-legală nr. 1762 din 27 septembrie 2010, decesul lui Sandler Clara a survenit în rezultatul cauzării vătămarilor corporale grave, periculoase pentru viață, care sunt în legătură cauzală directă

cu survenirea decesului.

După săvârșirea omorului, Pascari Andrei și Pangalos Stanislav au părăsit locul faptei.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 septembrie 2015, a fost respins, ca nefondat, apelul declarat de către avocatul Zamfir Pavel în numele succesorului părții vătămate Cerneț Ina și admise din alte motive apelurile declarate de către avocatul Pîslari Vitalie în numele inculpatului Pascari Andrei, inculpatul Pascari Andrei, avocatul Curmeli Vladimir în numele inculpatului Pangalos Stanislav, inculpatul Pangalos Stanislav, casată parțial sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 04 decembrie 2014, în partea stabilirii pedepsei și pronunțată în această parte o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Pangalos Stanislav și Pascari Andrei, recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute de art.145 alin.(2) lit.b), i), j), g) Cod penal, le-a fost stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 20 ani, pentru fiecare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, iar conform art.385 alin.(4) Cod de procedură penală, pedepsele stabilite sub formă de 20 de ani închisoare au fost reduse cu un an, pentru încălcarea termenului rezonabil de examinare a cauzei penale, fiindu-le stabilite pedepse de 19 ani închisoare, pentru fiecare, cu executarea lor în penitenciar de tip închis.

4. Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 14 iunie 2016, recursurile ordinare declarate de către avocatul Curmeli Vladimir în numele inculpatului Pangalos Stanislav și de către inculpatul Pangalos Stanislav, avocatul Odobescu Stela în numele inculpatului Pascari Andrei și de către inculpatul Pascari Andrei au fost respinse ca inadmisibile, iar recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău Radu Sîli și de către avocatul Pavel Zamfir în numele succesorului părții vătămate Cerneț Irina au fost admise în latura penală, casată decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 septembrie 2015 și menținută sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 04 decembrie 2014, prin care inculpații au fost condamnați în baza art.145 alin.(2) lit.b), i), j), g) Cod penal la pedeapsa cu detențiune pe viață, cu executarea ei în penitenciar de tip închis. În rest, dispozițiile deciziei instanței de apel au fost menținute.

5. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 07 decembrie 2017, a fost dispusă inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de către condamnatul Pascari Andrei și avocatul acestuia Odobescu Stela, împotriva deciziei Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 14 iunie 2016, ca fiind declarat peste termen.

6. La data de 24 august 2017, condamnatul Pascari Andrei a înaintat cerere de revizuire împotriva sentinței Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 04 decembrie 2014 și deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 14 iunie 2016, solicitând casarea acestora.

În motivarea cererii, condamnatul a invocat că, prin hotărârea Curții Constituționale nr.3 din 23 februarie 2016, Curtea a constatat că prevederile art.186 alin.(3), (8) și (9) din Codul de procedură penală, în partea ce ține de posibilitatea prelungirii măsurii preventive sub formă de arest preventiv pentru o perioadă mai mare de 12 luni - sunt neconstituționale, întrucât contravin prevederilor art.25 alin.(4) din Constituție.

Menționează că, în cauza penală intentată în privința sa, a fost încălcat termenul rezonabil de 12 luni și perioada arestului preventiv de 30 de zile.

Totodată, a invocat că, nu i-a fost asigurat dreptul de a participa și de a fi asistat de apărătorul ales la judecarea recursului ordinar, acest fapt constituind temeiul prevăzut de

art.458 alin.(3) pct.4) Cod de procedură penală, or, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție a judecat recursurile ordinare declarate de către el și apărătorul său în lipsa lor, fiind încălcate astfel, prevederile art.20 și 26 din Constituție, or, potrivit hotărârii Curții Constituționale nr.16 din 19.07.2005, au fost declarate neconstituționale prevederile Codului de procedură penală, și anume: sintagma „prin intermediul avocatului” și propoziția „în cazul în care recursul prevăzut în prezentul articol este declarat de altă persoană decât procurorul sau avocatul, recursul se restituie persoanei care l-a declarat cu o scrisoare de însoțire, explicându-i-se modul de declarare a acestuia” din art.421, 433 alin.(1) Cod de procedură penală și sintagma „prin intermediul avocatului” din art.452 alin.(1) și 455 alin.(3) Cod de procedură penală.

7. Prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani din 13 iulie 2018, cererea de revizuire înaintată de către condamnatul Pascari Andrei a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

În motivarea sentinței, instanța a menționat că argumentele invocate de către condamnat, precum că, la etapa examinării cauzei sale penale în ordine de recurs, i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil prin faptul că, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție a judecat recursurile ordinare declarate de către el și apărătorul său în lipsa lor, nu sunt întemeiate, având în vedere că, potrivit art.432 alin.(1) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu în baza materialelor din dosar.

Cu referire la argumentele revizuentului, precum că, în cauza penală intentată în privința lui a fost încălcat termenul rezonabil de 12 luni și perioada arestului preventiv de 30 de zile, deoarece, prin hotărârea Curții Constituționale nr.3 din 23 februarie 2016, prevederile art.186 alin.(3), (8) și (9) din Codul de procedură penală, în partea ce ține de posibilitatea prelungirii măsurii preventive sub formă de arest preventiv pentru o perioadă mai mare de 12 luni au fost declarate neconstituționale, instanța a menționat că, în temeiul art.26 alin.(7) din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr.317 din 13.12.1994, art.3 alin.(1) Cod de procedură penală și pct.4 lit.c) din hotărârea Curții Constituționale nr.3 din 23 februarie 2016, prevederile acestei hotărâri nu sunt aplicabile față de condamnat, având în vedere că actul a fost pronunțat atunci când în privința condamnatului exista deja o sentință de condamnare definitivă și irevocabilă, mai ales că perioada aflării acestuia în arest preventiv a fost inclusă complet în termenul pedepsei.

8. La data de 30 iulie 2018, condamnatul Pascari Andrei a declarat apel împotriva sentința Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani din 13 iulie 2018, solicitând casarea acesteia și a deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 14 iunie 2016.

În motivarea apelului, condamnatul a invocat că, temei pentru înaintarea cererii de revizuire au servit prevederile art.458 alin.(3) pct.4) Cod de procedură penală.

De asemenea, a invocat că, în timpul judecării cauzei în instanța de fond au fost comise mai multe încălcări procesuale și anume: - a fost încălcat art.377 Cod de procedură penală, având în vedere că, în timpul procesului nu s-au animat dezbaterile judiciare ce încalcă grav procedura de judecare a cauzei; - a fost încălcat art.379 Cod de procedură penală, având în vedere că, nu i-a fost oferit dreptul la replică; - a fost încălcat art.380 Cod de procedură penală, având în vedere că, nu i-a fost oferit dreptul la ultimul cuvânt în proces; - instanța nu s-a expus asupra retroactivității legii penale în scopul ușurării pedepsei.

A mai invocat condamnatul că, instanța nu a ținut cont de hotărârea Curții Constituționale nr.3 din 23 februarie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a

alin.(3), (5), (8) și (9) ale articolului 186 din Codul de procedură penală, precum și nu i-a fost asigurat dreptul de a participa și de a fi asistat de apărătorul ales la judecarea recursului ordinar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție judecând recursurile ordinare declarate de către el și apărătorul său în lipsa lor, fiind încălcate astfel, prevederile art.20 și 26 din Constituție.

9. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 decembrie 2018, apelul declarat de către condamnatul Pascari Andrei a fost respins ca nefondat.

În motivarea hotărârii, instanța de apel a indicat că, cererea de revizuire înaintată de către condamnat nu se bazează pe cazurile prevăzute de art.458 alin.(3) Cod de procedură penală și că sentința primei instanțe este corectă, fiind solidară cu concluziile acesteia.

A mai indicat instanța de apel că, temeiul prevăzut de art.458 alin.(3), pct.4) Cod de procedura penală, nu s-a confirmat în prezenta cauză penală, iar hotărârea Curții Constituționale nr.3 din 23 februarie 2016, privind excepția de neconstituționalitate a alineatelor (3), (5), (8) și (9) ale articolului 186 din Codul de procedură penală ce vizează termenul de arest preventiv pentru o perioadă totală de cel mult 12 luni, nu este aplicabilă speței, pe motiv că, hotărârea a fost pronunțată atunci când în privința condamnatului exista deja o sentință de condamnare definitivă și irevocabilă, mai mult că, perioada arestului preventiv a fost inclusă în termenul pedepsei.

Cu referire la argumentul apelului, precum că, la etapa examinării cauzei în ordine de recurs, i-a fost încălcat condamnatului dreptul la un proces echitabil, prin faptul că instanța de recurs a judecat recursurile ordinare declarate de către condamnat și apărătorul său în lipsa lor, instanța de apel a indicat că acesta nu este întemeiat, or, potrivit art.432 alin.(1) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu în baza materialelor din dosar.

10. La data de 05 martie 2019, condamnatul Pascari Andrei a declarat recurs ordinar împotriva decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 decembrie 2018 care, indicând art.427 Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, invocând că, instanța de apel a examinat cererea de apel în lipsa lui și a pronunțat hotărârea, fără ca el să fie prezent, fiindu-i încălcat dreptul la un proces echitabil, precum și faptul că nu și-a dat acordul ca interesele să-i fie reprezentate de către avocatul Șchiopu Arcadie.

11. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către condamnatul Pascari Andrei în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, prin care se solicită declararea inadmisibilității recursului ordinar, Colegiul penal decide asupra inadmisibilității acestuia din următoarele considerente.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanța de fond ori de apel.

Examinând cererea de recurs, Colegiul penal sesizează că, recurentul nu a invocat niciun temei din cele prevăzute de art.427 Cod de procedură penală, făcând doar referire la acesta.

Totodată, Colegiul reține că, recurentul invocă în recurs, precum că instanța de apel a examinat cererea de apel în lipsa lui și a pronunțat hotărârea, fără ca el să fie prezent, fiindu-i încălcat dreptul la un proces echitabil, precum și că nu și-a dat acordul ca interesele să-i fie reprezentate de către avocatul Șchiopu Arcadie.

Reieșind din materialele cauzei, Colegiul penal constată că, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 23 noiembrie 2018, a fost dispusă etaparea condamnatului din Penitenciarul nr.17 Rezina în Penitenciarul nr.13 Chișinău pentru escortarea ulterioară la ședința din 13 decembrie 2018 (f.d.43 v.11), însă acesta a refuzat etaparea, fapt confirmat prin procesul-verbal de refuz al deținutului pentru deplasarea la judecată din 02.12.2018, la care a fost anexată cererea acestuia privind amânarea ședinței pentru luna ianuarie, pe motiv că dorește să-și pregătească linia de apărare, precum și că în Penitenciarul nr.13 Chișinău condițiile de detenție nu corespund art.3 din Convenția EDO (f.d.46, 47 v.11).

Potrivit art.321 alin.(2) pct.2) și (4) Cod de procedură penală, judecarea cauzei în lipsa inculpatului poate avea loc în cazul când inculpatul, fiind în stare de arest, refuză să fie adus în instanță pentru judecarea cauzei și refuzul lui este confirmat și de apărătorul lui sau de administrația locului de detenție a acestuia. În caz de neprezentare a inculpatului în instanță, judecarea cauzei se amână, cu excepția cazurilor prevăzute la alin.(2) și alin.(2¹).

Totodată, Colegiul penal constată că, condamnatul, fiind citat de către instanța de apel pentru participare în ședințele de judecată, încă de la prima ședință, ce urma să aibă loc în data de 30 octombrie 2018, refuza etaparea din varii motive, toate ședințele fiind amânate (f.d.21-22, 26-27, 31-32, 34-35, 36-37, 40-41 v.11).

Astfel, până la ședința din 13 decembrie 2018, nu a avut loc niciuna din cauza refuzurilor condamnatului de a se prezenta.

Prin urmare, ținând cont de prevederile art.321 alin.(2) pct.2) și (4) Cod de procedură penală, precum și având în vedere că, condamnatul a refuzat, fără vreun motiv întemeiat, de nenumărate ori, să fie etapat la ședințele instanței de apel, Colegiul penal nu constată nicio încălcare a normelor procesual penale din partea instanței de apel, prin faptul că, după un refuz repetat, a examinat apelul declarat în lipsa condamnatului. În asemenea circumstanțe nu poate fi constatată încălcarea dreptului la un proces echitabil, în condițiile art.6 din Convenția EDO.

Or, condamnatul omite că, potrivit art.66 alin.(5) pct.1) Cod de procedură penală, este obligat să se prezinte la citarea organului de urmărire penală sau a instanței.

Concomitent, cu referire la argumentul, precum că nu și-a dat acordul ca interesele să-i fie reprezentate de către avocatul Șchiopu Arcadie, Colegiul penal menționează că, potrivit art.67 alin.(1), (2), (3¹) Cod de procedură penală, apărătorul este persoana care, pe parcursul procesului penal, reprezintă interesele bănuitului, învinuitului, inculpatului, îi acordă asistență juridică prin toate mijloacele și metodele neinterzise de lege.

În calitate de apărător în procesul penal pot participa: 1) avocatul; 2) alte persoane abilitate prin lege cu atribuții de apărător; 3) un avocat din străinătate în cazul în care acesta este asistat de o persoană indicată la pct.1).

Avocatul care acordă asistență juridică garantată de stat dobândește calitatea de apărător în momentul în care coordonatorul oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat emite decizie privind acordarea asistenței juridice calificate.

Totodată, potrivit art.69 alin.(1) pct.10) și 70 alin.(3) pct.2) Cod de procedură penală, participarea apărătorului la procesul penal este obligatorie în cazul în care interesele justiției cer participarea lui în ședința de judecată în primă instanță, în apel și în recurs, precum și la judecarea cauzei pe cale extraordinară de atac. Organul de urmărire penală sau instanța solicită desemnarea avocatului care acordă asistență juridică garantată de stat de către coordonatorul oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat în cazul în care participarea apărătorului la procesul penal este

obligatorie, iar bănuitul, învinuitul, inculpatul nu are apărător ales.

Subsecvent, în circumstanțele descrise, acordul condamnatului nu este solicitat.

Or, având în vedere că, condamnatul nu avea un apărător ales și interesele justiției cereau participarea apărătorului în ședința instanței de apel, din cauză că, condamnatul refuza etaparea și participarea în ședințele instanței, în virtutea normelor pre-citate, cele invocate de către Pascari Andrei nu au justificare legală, acțiunile instanței fiind în limitele legii procesual penale.

Potrivit art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

În baza celor expuse, Colegiul penal conchide că argumentele invocate de către recurent nu sunt aplicabile din punct de vedere al prezenței erorilor de drept, care ar da temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării hotărârii contestate și, potrivit legii, se dispune inadmisibilitatea recursului, ca fiind vădit neîntemeiat.

12. În conformitate cu prevederile art.432 alin.(1)-(2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către inculpatul Pascari Andrei, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 decembrie 2018, în propria lui cauză penală, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată este pronunțată la 15 august 2019.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Victor Boico

Nadejda Toma